

Sogn sine prioriteringar til NTP

Andreas Wollnick Wiese, leiar i samferdslegruppa

Status for Sogn

- E16 Nærøydalen (Hylland – Slæen) ligg alt inne i NTP 2022-2033 i første planperiode
- Alle planar klare
- Utsett i statsbudsjettet 2024

Prioriterte prosjekt i Sogn (X)

NTP

- Rv. 13 Skare – Sogndal
 - (1) Vikafjellstunnelen (3,6 MRD)
 - Hella – Leikanger - Sogndal
- Rv. 52 Hemsedal
 - (2) Tunnel Bjøberg – Breistøl (X MNOK)

KVU

- Rv. 5 – Håbakken – Skei
 - (1) KVU for bru Fodnes – Manheller

Dilemma – kva gjer vi?

- Ramma til Nye Veier må aukast
- Nye Veier
 - «Kostnadene til Vikafjell-prosjektet er alene større enn det NTP 2022-2033 legger opp til av rammer for hele riksvei 13 Skare-Sogndal»

SAMFERDSELSDEPARTEMENTET
Postboks 8010 DEP
0030 OSLO

Deres ref
22/727-1

Saksbehandler
ARN

Arkiv
2022/269-4

Dato
15.06.2022

Vurdering av riksvei 13 Vikafjellet

Samferdselsdepartementet har i brev av 31. mars bedt Nye Veier AS vurdere mulighetene for å gjennomføre riksvei 13 over Vikafjellet innenfor sin portefølje uten endring i de økonomiske rammene. I vurderingen bes det om en redegjørelse av samfunnsøkonomisk lønnsomhet og modenhet for et slikt prosjekt. Departementet ber også Nye Veier AS om å vurdere hvordan et slikt prosjekt kan være egnet for selskapet, både ut ifra selskapet kompetanse og ut ifra profilen på den øvrige utbyggingsporteføljen.

En utvidelse av Nye Veiers portefølje med riksvei 13 Vikafjellet vurderes som egnet for selskapet, både ut ifra selskapets kompetanse og profilen på øvrig utbyggingsportefølje. Vikafjellet er foreløpig kostnadsberegnet til i 3-5 mrd kr og består av en stor andel tunnel. Nye Veiers portefølje med flere tunnelprosjekter av tilsvarende størrelse gjør prosjektet meget godt egnet for selskapet gjennomføringsmodell og kontraktsstrategi. Nye Veier vil videre gjøre mer detaljerte forberedelser og analyser for Vikafjellet-prosjekt inn mot neste rullering av NTP. I den forbindelse planlegges det også å gjøre samfunnsøkonomiske lønnsomhetsvurderinger og vurderinger av samfunnssikkerhet og andre viktige forhold knyttet til Vikafjell-prosjektet.

Nye Veier ser liten mulighet for å kunne påta seg Vikafjell-prosjektet uten endringer i de økonomiske rammene eller utvidelse av Nye Veiers finansieringshorisont. Kostnadene til Vikafjell-prosjektet er alene større enn det NTP 2022-2033 legger opp til av rammer for hele riksvei 13 Skare-Sogndal. Videre er prisveksten for veganlegg krevende. Nye Veier anbefaler at vurderinger av Vikafjell-prosjektet med tilhørende finansiering gjøres i forbindelse med neste revisjon av nasjonal transportplan.

Rassikringsmidlar

- Trygg samferdsel krev **satsing** på rassikring
- Klimaendringane vil gje **hyppigare tilfelle** av skred og flaum.
- Me treng **betre rassikring**, for å auke fokus på liv og helse.
- Rammene til rassikringsmidlar **må aukast**.
- Øyremerkta midlar til rassikring må **stå i forhold** til behovet.
- Det må løyvast meir ressursar på **vedlikehald** og **opprusting** av eksisterande transportinfrastruktur.

Sognarådet – dagens inntektssystem

Kåre Træen

Statsforvaltaren

Statsforvaltaren i Vestland

18.03.2024

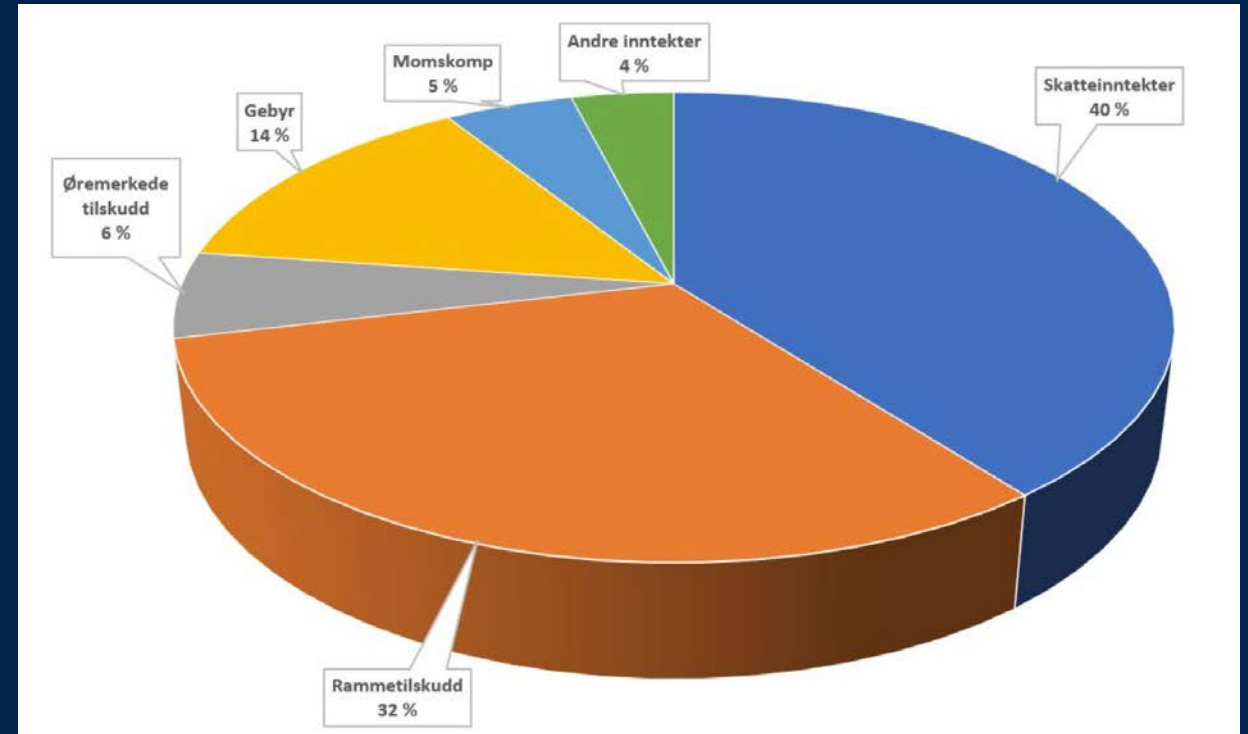

Inntektssystemet – formål

- Fordelar kommunanes frie inntekter
 - skatteinntekter og rammetilskot
- Overordna formål å bidra til at kommunane kan gje eit **likeverdig** tenestetilbod til innbyggjarane
- Utjamnar
 - ufrivillige kostnadsforskjellar fullt ut
 - skatteinntekter delvis

Finansiering av kommunesektoren

Inntektssystemet...

Demografi, sosiale og strukturelle tilhøve:

- Innbyggjartilskot
 - utgiftsutjamninga
 - korreksjonsordning for statlege og private skular
- Saker med særskild fordeling
- INGAR (inntektsgarantiordninga)
- Skjønnstilskot

Politiske målsetjingar:

- Skattedelen av samla inntekter
- **Skatteutjamninga**
- Distriktstilskot
- Regionsentertilskot
- Veksttilskot
- Storbytilskot
- Inndelingstilskot

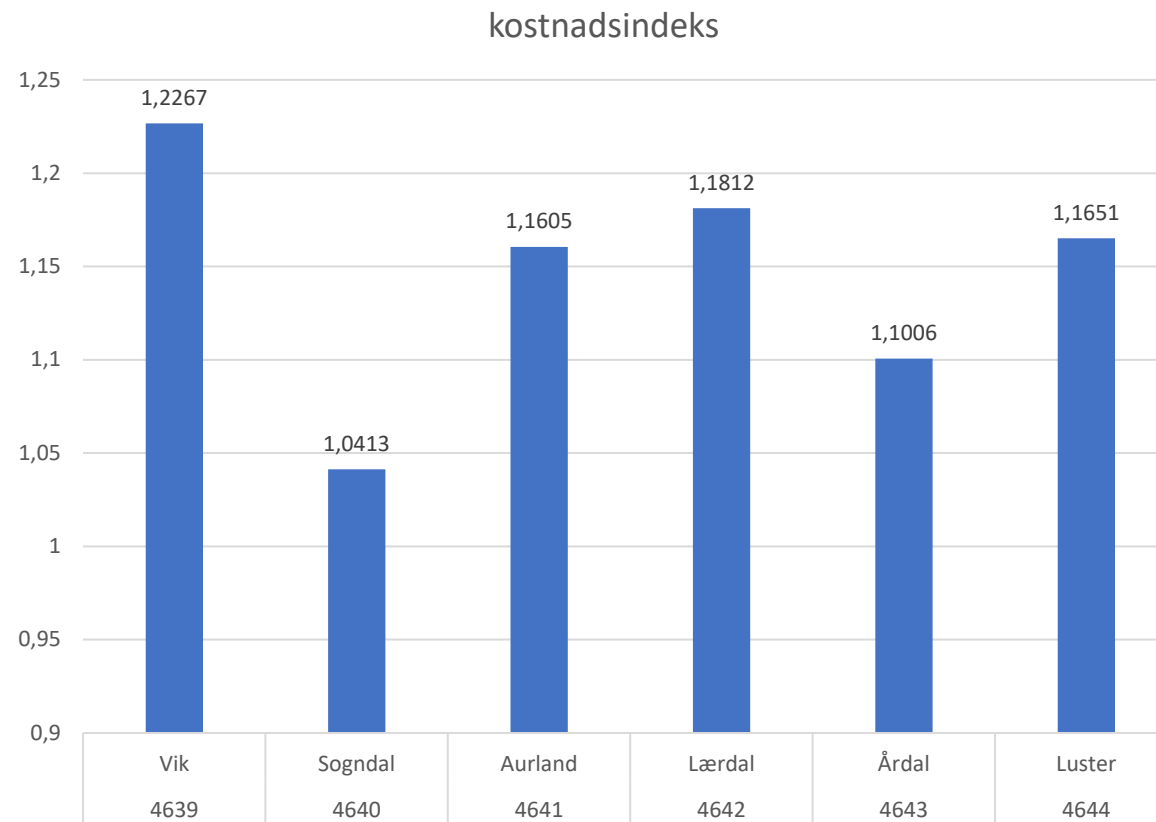
Utgiftsutjamning

- ulikt behov for tenester mellom kommunane
- kostnadsforskjellar
- omfordeling av innbyggjartilskotet etter ulik
 - ✓ alderssamansetjing
 - ✓ geografi
 - ✓ levekår
- likeverdige tenester

		HELE LANDET		LUSTER		Bruk av folketall 1.7.2023		Endring fra foregående år	
		Vekt	Antall	Antall	Utgifts- behovs- indeks	Pst. utslag	Tillegg/ fradrag i utgiftsutj	1000 kr	
						kr per innb		1000 kr	
→	0-1 år	0,0058	107 155	112	1,0783	0,05 %	29	157	167,4
	2-5 år	0,1348	227 495	257	1,1654	2,23 %	1 447	7 735	-680,1
	6-15 år	0,2527	644 583	638	1,0211	0,53 %	346	1 849	1 377,6
	16-22 år	0,0241	456 837	462	1,0433	0,10 %	68	362	-298,2
	23-66 år	0,1081	3 173 134	2 791	0,9074	-1,00 %	-650	-3 472	-160,4
	67-79 år	0,0605	653 532	728	1,1492	0,90 %	586	3 130	205,8
	80-89 år	0,0806	205 264	284	1,4273	3,44 %	2 235	11 947	791,3
→	over 90 år	0,0403	46 056	73	1,6352	2,56 %	1 661	8 878	833,1
→	Basistillegg	0,0163	275	0,8487	3,1842	3,56 %	2 310	12 349	673,6
→	Sone	0,0103	21 599 834	46 651	2,2281	1,26 %	821	4 387	136,0
→	Nabo	0,0103	9 877 360	18 044	1,8846	0,91 %	591	3 160	173,6
	Landbrukskriterium	0,0019	1	0,0056	5,7957	0,91 %	591	3 160	-163,2
	Innvandrere 6-15 år ekskl Skar	0,0067	54 481	44	0,8332	-0,11 %	-73	-388	50,2
	Flyktninger uten integreringsst	0,0078	183 480	82	0,4611	-0,42 %	-273	-1 458	353,8
	Dødlighet	0,0474	41 670	35	0,8665	-0,63 %	-411	-2 195	-986,8
	Barn 0-15 med enslige forsørge	0,0168	149 356	100	0,6907	-0,52 %	-337	-1 802	672,4
	Lavinntekt	0,0105	257 338	206	0,8258	-0,18 %	-119	-634	180,8
	Uføre 18-49 år	0,0060	124 228	97	0,8055	-0,12 %	-76	-405	-186,1
	Opphopningsindeks	0,0088	118	0,0333	0,2919	-0,62 %	-404	-2 161	350,2
	Aleneboende 30 - 66 år	0,0180	515 435	406	0,8126	-0,34 %	-219	-1 170	-16,8
→	PU over 16 år	0,0507	20 482	34	1,7125	3,61 %	2 344	12 530	-394,2
	Ikke-gifte 67 år og over	0,0474	398 431	485	1,2558	1,21 %	787	4 205	523,1
	Barn 1 år uten kontantstøtte	0,0163	43 634	30	0,7063	-0,48 %	-311	-1 660	-1 098,6
	Innbyggere med høyere utdan	0,0179	1 567 840	1 214	0,7988	-0,36 %	-234	-1 249	-185,0
	1 Kostnadsindeks	1,0000			1,16507	16,51 %	10 712	57 255	2 319
							Alle tall i 1000 kr		
2 Tillegg/trekk (omfordeling) for kommunen i 1000 kr							57 255		
3 Nto.virkn. statl/priv. skoler							3 978		
4 Sum utgiftsutj. mm (2+3)							61 233		
Gjennomsnittlig beregnet utgiftsbehov i kr pr innbygger:							64 893		

Utgiftsutjamninga – kommunane i Sognarådet

Regionalpolitiske tilskot

Distriktstilskot Sør-Noreg

- Distriktsutfordringar målt etter distriktsindeksen
 - kommunar under 3200 innbyggjar
 - tilskot per kommune
 - kommunar over 3200 innb.
 - tilskot per kommune og per innbyggjar
 - skatteinntekt under 120 prosent

Regionsentertilskot

- Kommunar som slo seg saman
 - over 8000 innbyggjarar
 - sats per kommune og innbyggjar

Veksttilskot

- Kommunar som har særleg høg folkevekst

Storbytilskot

- Seks største byane

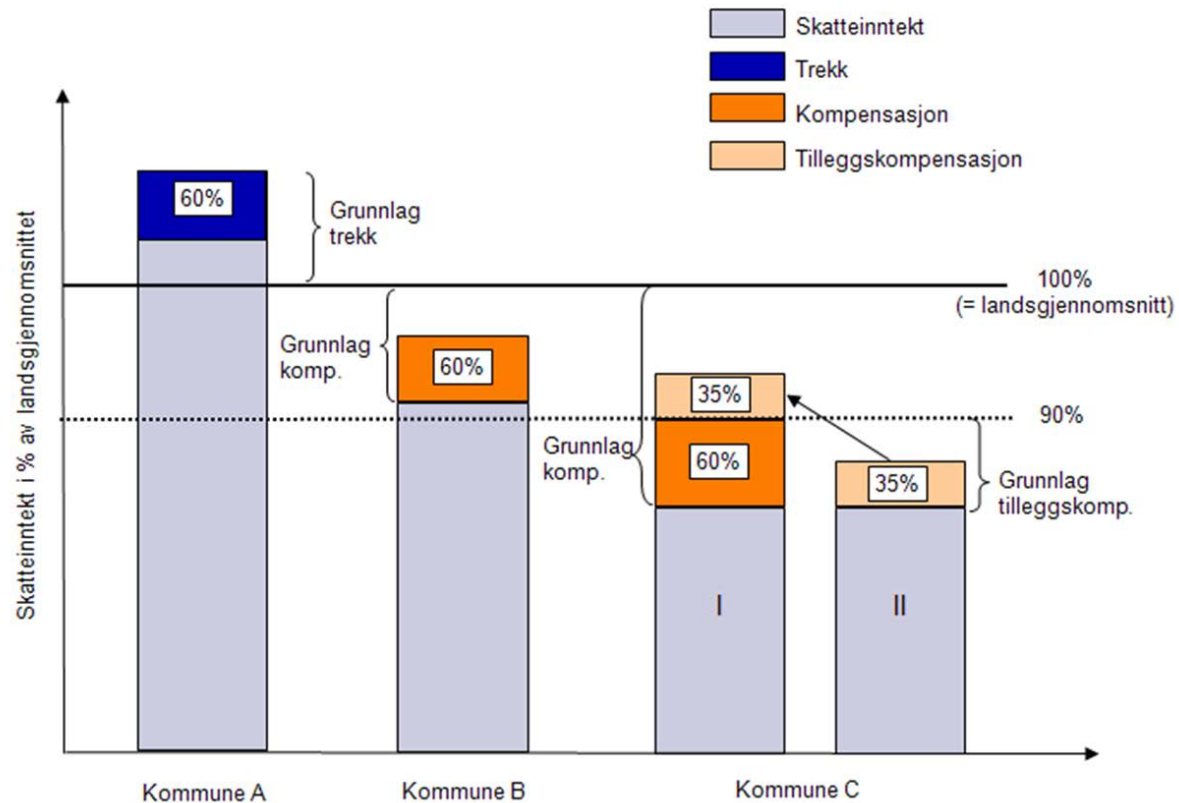

Skjønnstilskot

- Kompensere kommunar for spesielle lokale tilhøve som ikkje blir fanga opp i den faste delen av inntektssystemet
 - fylkesrammer som statsforvaltarane fordelar – Vestland 139 mill.
 - ordinære skjønnsmidlar til kommunane i statsbudsjettet 109,1 mill. kroner
 - fornyings- og innovasjonsprosjekt 15 mill. kroner
 - til seinare fordeling i budsjettåret 15 mill. kroner

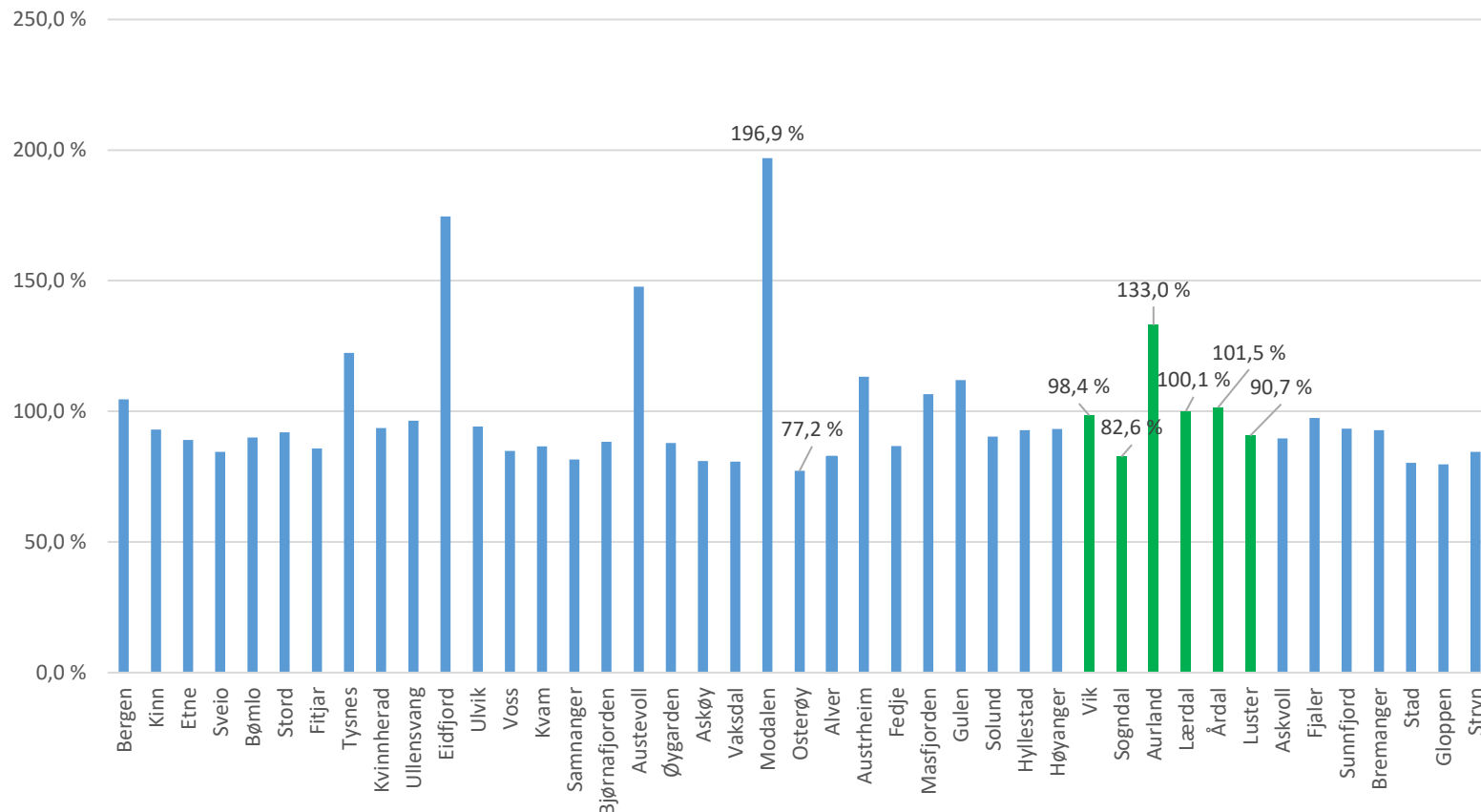
Skatteutjamninga for kommunane

Vestland - gjennomsnittleg skattenivå

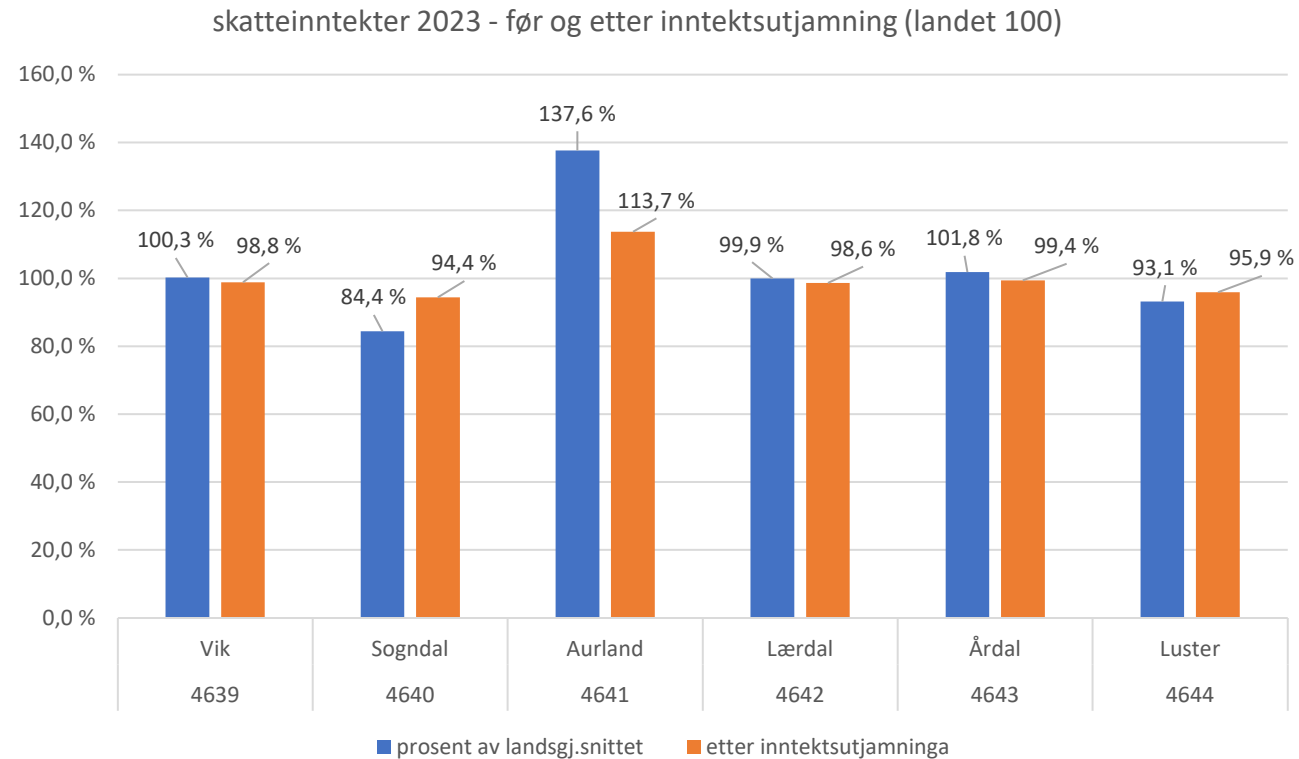
Skatteprognose 2024 i prosent av gjennomsnittet (100)

Kjelde: KS-prognosemodell per mars 2024

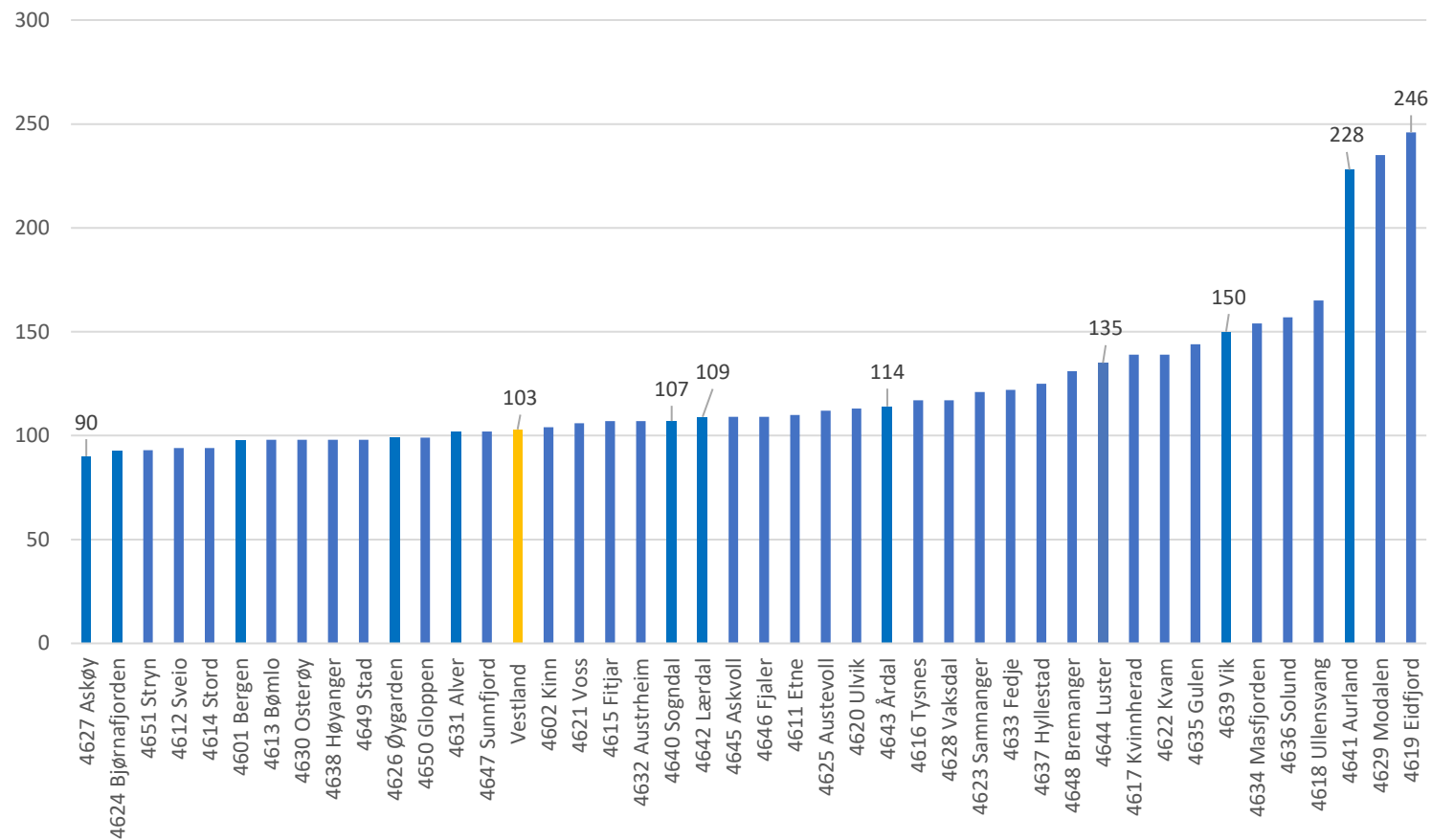

Kommunane i Sognarådet – skatt etter inntektsutjamning

Frie inntekter korrigerert for variasjon i utgiftsbehovet

Frie inntekter i 2022 med tillegg av eideomsskatt, konsesjonskraft, heimfall og havbruk i prosent av landsgjennomsnittet av inntekt per innbyggjar. Kjelde: Kommuneproposisjonen 2024

Kraftinteresser i spel

Roy Egil Stadheim

Kommunale inntekter og det grønne skiftet

- Heile nasjonen og kommune-Norge tener på at vertskommunar seier ja til nye naturinngrep
- Vi treng vidare utbygging om vi skal nå dei definerte klimamåla
- Kommunane må sikrast føreseielege, langsiktige og stabile kompensasjonar for å bli med på utbygging og utviding

Kommunane sine kraftinntekter er i spel

- Konesjonskraft er ikkje ein skatt, men eit varig vederlag for evig tap av natur.
- Derfor er forslag om omfordeling eit brot på samfunnskontrakten nedfelt i konesjonslovene frå 1907.
- Kommunane er lova varige inntekter som kompensasjon for dei inngrepa som vasskraftutbygginga fører med seg.
- Eit grunnleggande prinsipp vert brote dersom ein låg prosentsats vert vedteken. Det er usikkert kva som skjer med prosentsatsen neste gong nasjonen får økonomiske utfordringar.
- Det er ikkje rettferdig at vertskommunar vert pålagde omfordeling medan by/eigarkommunane får behalde eigarinntekter (utbytte) frå sine kraftselskap.
- Eigedomsskatt er ein frivillig, kommunal skatt. Det er urimeleg med ei overføring til kommunar som har valt å ikkje innføre slik skatt.
- Omfordeling av kraftinntekter vil styrke sentraliseringa.
- Kraftinntekter er ein del av distriktspolitikken, til liks med energipolitikken og klimapolitikken.

Orienteringar

- Nullutslepp i verdsarvfjordane v/ Kjell Bøe Bjørgum
- Rammevilkår for stiftinga Nasjonalt Villakssenter v/ Audun Mo
- Verdsarvsenteret på Ornes v/ Andreas Wollnick Wiese
- Rammevilkår for industrien v/ Christian Sønstlien
- FOT-ruter og nattferjer v/ Stig Ove Ølmheim
- NTP og RTP v/ Roy Egil Stadheim
- Aktuelle tema frå Benken

Nullutsleppssaka Forside

- Sjøfartsdirektoratet leverte si tilråding til KLD for 3 måneder sia.
- Tilrådd overgangsordning til 2036 vil gje cruisetrafikk og gjere det mogeleg å etablere landstrøm for cruise.
- Me støttar tilrådinga med basis i at den er beste alternativ.
(ivaretek bærebjelken i 10 år)
- Norske maritime teknologi leverandørar nyttar media til å argumentere for stopp i 2030. Det sler beina under landstrøm, og Sjøfartsdirektoratet er tydelege på at 2030 er heilt urealistisk.

World's
Best Cruise Terminal
for Sustainability

Nullutsleppssaka Bakside

- Negative verknader:
 1. Lite som tilseier at regelverket vil gje cruisetrafikk etter 2036. Ny runde i 2030? Me treng forutsigbarerammer for meir enn 10 år.
 2. Ingen andre aktørar enn the Fjords har ei løysing lokalt i 2026
 3. Klimavinsten til Grøn bok er 0 uansett.
 4. Norske havner, Stranda og Aurland, Norways best og Flåmsbana har klaga Noreg inn for ESA. Undersøkelsessak er oppretta.

World's
Best Cruise Terminal
for Sustainability

Nullutsleppssaka Konklusjon

- Slik me ser det, anten:
 - I. Innføring av tilråding frå Sjøfartsdirektoratet + tiltakspakke frå staten i samsvar med stortingsvedtak 690 og 691/21.
 - II. Avslutning av saka, og innføring av meir eigna og treffsikre verkemiddel for auka bruk av ny miljøteknologi i skipsfarten.

Me treng tydelege røyster sentralt når det no må takast ei avgjerd i denne saka.

World's
Best Cruise Terminal
for Sustainability

Vedtak 690

*Stortinget ber **regjeringen bidra til gjennomføring av tiltak initiert av lokale og regionale myndigheter**, som reduserer utslipp i verdensarvfjordene.*

Vedtak 691

*Stortinget ber regjeringen foreslå tiltak som sikrer verdensarvfjordene som anløpshavn for cruisebåter også etter 2026, blant annet ved at **staten sikrer etablering av landstrøm i Flåm som planlagt innen 2022.***